Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—l **Pravosodni minister** je z ukazom kr. namestnikov z dne 28. septembra t. l. podelil **splošno amnestijo za vse disciplinske krivde** državnih in samoupravnih uradnikov in uslužbencev do 26. avgusta t. l., storjene v zvezi z volitvami poslancev v narodno skupščino dne 11. decembra 1938., bodisi da so nastale kot samostojna dejanja, bodisi v zvezi z amnestiranimi kazenskimi dejanji iz oddelka 2. ukaza z dne 5. septembra t. l., št. 83.271, ne glede na to, ali se je postopek že začel, ali je v teku. Če se še ni začel, se ne bo uvedel. In tudi ne glede na to, ali je razsodba že izrečena, naj bo pravomočna ali ne. (»Slovenec«, 30. septembra.)

—l **Letošnja pedagoška predavanja na univerzi v Ljubljani.** V oddelku pedagogike (vzgojeslovju) ima prof. dr. Ozvald Karel na sporedu svojih predavanj kulturnoslovno pedagogiko, v praktično-pedagoškem seminarju pa bo obravnaval »delovno« in »doživljajočo« šolo. Priv. docent dr. Gogala Stanislav bo govoril o današnjem srednješolstvu, o didaktiki (način podajanja) srednješolskih predmetov, poleg tega pa bo imel vaje iz praktičnega vzgojeslovja v zvezi s hospitacijami na srednjih šolah. (»Slovenski dom«, 2. oktobra.)

—l **Pomanjkanje učnih moči.** Letošnje šolsko leto se je pričelo malone brez učiteljev. G. Ante Belihar je bil po prošnji premeščen v Križe, šolski upravitelj g. Musar Franc pa je bil 8. t. m. upokojen in se je nekaj dni nato že izselil iz šole. Dve učni moči sta na daljšem bolniškem dopustu. K sreči je malo pred upokojitvijo šolskega upravitelja nastopila službo ga. Lojzka Česen Padar, ki je bila premeščena z Blance. Ljudska šola v Zidanem mostu ima pet oddelkov, poučuje pa samo ena učna moč. Zato so otroci višjih oddelkov brez pouka že od začetka novega šolskega leta. Kakor doznavamo, sta bili imenovani že pred časom dve novi učni moči, Janko in Metka Torelli z Bučke, ki pa še vedno nista nastopila službe v Zidanem mostu. Prizadeti starši prosimo višjo šolsko oblast, da nam pošlje potrebne učitelje. — »Slovenski Narod« od 29. septembra.

—l **Blagoslovitev »Doma za učiteljiščnike« v Ljubljani** je naslov poročila, ki ga prinaša »Orač« v mesecu oktobru, kjer pravi med drugim: Slovenski učitelji, ki se bodo tu vzgajali, bodo morali skrbeti, da bo ostal slovenski kmet zvest Bogu in Cerkvi, kmečki zemlji in kmečki tradiciji. Na tem potu ga bo vodil duhovnik in pravi učitelj. Poudarjam p r a v i učitelj, tak, ki je z narodom zrasel, iz naroda izšel, ki bo z globoko vero in ljubeznijo do Cerkve prežet vzgajal kmečke sinove.

—l **Pod naslovom »O nalogah učiteljstva«** citira »Jutro« od 30. IX. nekaj misli iz uvodnika 8. štev. »Učiteljskega tovariša«.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev

Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA MESTO bo imelo svoj občni zbor v soboto, 14. oktobra, ob ½9. uri v telovadnici II. deške šole na Cojzovi cesti. Dnevni red: 1. Otvoritev. — 2. Poročilo o banovinski skupščini. — 3. Poročilo o državni skupščini. — 4. Poročila funkcionarjev: predsednika, tajnika, blagajničarke. — 5. Poročila nadzorstva in razrešnica. — 6. Volitve. — 7. Slučajnosti in nasveti.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LITIJA bo zborovalo v soboto, **14. oktobra** 1939., ob 9. uri dopoldne, takoj po prihodu zidanmoškega vlaka v posebni dvorani restavracije pri g. Cirilu Majcnu na glavnem kolodvoru v Ljubljani. — Dnevni red: 1. Otvoritev in sprejem novih članov. — 2. Predavanje: prof. **Ivan Kolar:** O slovenskem pravopisu. (V debati bo predavatelj odgovarjal tudi na vprašanja udeležencev iz pravopisja, spisja itd.) — 3. Poročila o banovinski skupščini JUU in glavni skupščini JUU. — 4. Razgovor o pripravah za občni zbor, v novembru t. l., razgovor o morebitni delitvi sreza v zasavski in višenjski del našega sreza. — 5. Društvene zadeve, poročila funkcionarjev, došli dopisi. — 6. Slučajnosti in prosti nasveti. — Vabimo vse članstvo, da se sigurno udeleži prvega letošnjega zborovanja. Korporativna udeležba naj bo znak discipliniranega članstva. Povabite v naš krog in privedite s seboj tudi vse doslej še neorganizirane, posebno še tov. novinke in novince in vse one, ki so v poslednjem času dospeli v naš okraj. — **Odbor.**

= JUU SRESKO DRUŠTVO V ŽUŽEMBERKU bo imelo v soboto, dne 14. okt. 1939., ob 10. uri dopoldne v šoli v Žužemberku svoj redni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Otvoritvena beseda predsednika. 2. Iz sodobne metodike; predavala bo prof. Anica Černejeva. 3. Poročila društvenih funkcionarjev. 4. Volitve. 5. Proračun. 6. Slučajnosti. — Pridite gotovo vsi; nove, mlade tovariše(ice) še posebej vabimo! **Odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO sporoča svojemu članstvu, da se vrši prvo letošnje zborovanje, ki bo združeno z občnim zborom, v soboto, 14. okt. 1939., ob 8. uri v Zidanem mostu. Dnevni red: 1. Otvoritveni govor predsedujočega. 2. Zapisnik. 3. Poročila funkcionarjev. 4. Volitve (ob pol 10. uri). 5. Proračun za leto 1939./1940. 6. Predavanje: Državljanska vzgoja (Jelo Janežič). 7. Poročila o skupščinah in slučajnosti. — Radi enotnosti se bodo izvršile tudi letos volitve, in to ob pol 10. uri. To se pravi, do 9. ure morajo biti pravilno opremljene kandidatne liste ter eventualni predlog za tajno glasovanje v rokah predsednika. Predlagateljem so formularji kandidatnih list na razpolago pri društveni tajnici. — Prosimo, da se vsi, ki so bili sedaj nameščeni ali premeščeni v naš srez, prijavijo društvenemu blagajniku kot redni člani. Posebno mlajše članstvo (novince) vabimo, da se odzovejo! Članstvo v JUU — stanovska dolžnost! — Posebej še opozarjamo na predavanje J. Janežiča, ki je za današnji čas nadvse aktualno! Na svidenje, torej, v Zidanem mostu! **Uprava.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU bo imelo v soboto, 21. okt. 1939., v Gornji Radgoni svoj redni občni zbor z začetkom ob pol 10. uri in s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev in sprejem kandidatnih list. 2. Situacijsko poročilo v zvezi z dopisi. 3. Poročilo o banovinski in glavni skupščini. 4. Poročilo društvenih funkcionarjev in nadzornega odbora. 5. Volitev novih odborov in odsekov. (Ob 11. uri.) 6. Proračun in določitev članarine za leto 1939./1940. 7. Predlogi in nasveti. — Pred občnim zborom razgovor o sestavi kandidacijske liste. Pridite polnoštevilno! Pričnite z rednim plačevanjem članarine, zaostankarji poravnajte dolgove! Pristopajte tudi tisti, ki stojite še ob strani, ker le v skupnosti je moč. **Odbor.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJE bo imelo zborovanje dne 21. oktobra 1939. ob 10. uri dopoldne v ljudski šoli v Kozjem. — Dnevni red: Zapisnik. Poročila odbora. Poročilo delegatov banov. in glavne skupščine. Referat o stanju v sekciji po odposlancu sekcije. Jože Mihevc, predavanje: Učiteljevo delo na vasi. Volitve. Predlogi in slučajnosti. **Odbor.**

= JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-OKOLICA, VZHODNI DEL, ima svoj redni letni občni zbor dne 14. okt. 1939. ob 9. uri v magistratni dvorani v Ljubljani. — Dnevni red: 1. Poročila društvenih funkcionarjev. 2. Poročila delegatov banov. in glavne skupščine. 3. Volitve novega odbora. 4. Slučajnosti. — Tovariše opozarjamo, da oddajo kandidatne liste pred pričetkom 3. točke dnevnega reda (Volitve). — Naročniki Slov. šol. matice naj se pred zborovanjem javijo pri tov. blagajničarki, kjer bodo prejeli knjige. **Odbor.**

Učiteljski pravnik

—§ **Vprašanje K. V. v K.** Ali ima z učiteljem poročena učiteljica pravico do draginjskih doklad in stanarine ter kuriva, če je mož več kakor mesec dni na orožnih vajah? Če ima pravico, prosim, kakšna je pot, da se to dobi? Po mojem mnenju služita takrat učitelja zakonca vsak v drugem kraju in imata ločeno gospodinjstvo.

Odgovor: Ker še ni bilo sličnega konkretnega primera, Vam svetujemo, da po službeni poti vložite na kr. bansko upravo prošnjo. Prosimo, da nas o uspehu prošnje obvestite.

—§ **Vprašanje H. M. iz Sv. B.** Vljudno Vas prosim, če bi mi pojasnili po možnosti v »Učiteljskem tovarišu«, kako je s prevedbami v IX. skupino? 21. julija so bila objavljena napredovanja v časopisih, od tedaj pa je vse tiho. Dekreta ni od nikoder in denarja tudi ne. Ker je v moji soseščini nekaj kolegic, ki ravno tako čakajo rešitve, Vas prosim v imenu vseh, če bi nam to zadevo pojasnili.

Odgovor! Vsi odloki o napredovanjih se dostavijo po podpisu glavni kontroli v oceno in ko da ta svojo soglasnost, se šele izstavijo dekreti in razpošljejo banskim upravam za vročitev prizadetim z nakazilom zvišanih prejemkov. Z ozirom na to poslovanje se zavleče vročitev dekretov nekaj mesecev, a prejemki teko od dneva podpisa odloka (t. j. od 1. dne naslednjega meseca, § 20./2 U. Z.). — Dekreti še niso došli, zato potrpite še malo, nakaže se Vam itak razlika za ves pretekli čas s plačo takoj, ko dospe dekret.

—§ **Vprašanje M. P. iz Bl.** — Ali imam po novi odločbi pravico do kurjave?

Odgovor! Ako ne živite z možem-neučiteljem v istem kraju, Vam pripada poleg stanarine tudi kurjava kot samici, kajti kurjava je prav tako sestavni del zakonitih prejemkov kakor stanarina.

Mladinska matica

—mm **Druga številka »Našega roda«** je izšla s sledečo bogato vsebino: **Janko Samec:** Otroci, molimo! (pesem); **Boris Kranjc:** O ljubezni; **G. Rajčev - Katarina Spur:** Bajnova žena; **France Bevk:** Peter Klepec (nadaljevanje); **Mara Tavčarjeva:** Kdo je (pesem); **Anton Debeljak:** Ignacij Hladnik; **Vida Taufer:** Prisega 9. oktobra 1939. (pesem); **Anton Ingolič:** Nabiralci mravljinčjih jajc; **Anica Černejeva:** Jabolko (pesem); **Rozanov - Smasek:** Travka; **Danica Gruden:** Po gobe (pesem); * * *: Lukec in vino (slikopis); * * *: Deček in Ježek (pesem); **Angela Vodetova:** »Otroci, tudi letos ne pozabite na nas; * * *: Lažnivi zajček Kljukec; **Tone Ljubič:** Voda, voda! **Anica Černejeva:** Jesenska (pesem); * * *: Junaki sinjih višav; Veliki voz; **Viljem Kunst:** Daj nam danes naš vsakdanji kruh (nadaljevanje); **S. Hotko:** Zgodba brez besed; **Jože Župančič:** Pred 90 leti je privozil prvi vlak v Ljubljano; * * *: Junaka (pesem); **Andrej Skulj:** Pes govori človeku; **Štefanija Gruden:** Datuna; **J. Pavlin:** Jurček (pesem); Drobne zanimivosti; Mladina piše; Uganke. Med ilustratorji so zastopani: **P. Georgijev,** znamenit bolgarski ilustrator, ki dela risbe izrecno za »Naš rod«, **Riko Debenjak, Anton Žnideršič, L. Perko, Maksim Sedej, S. Hotko, K. Prunkova** in drugi.

—mm **Ekspedicija »Našega roda«** se je izvršila v sredo 4. t. m.

—mm **Cenjene poverjenike** prosimo, da čimprej nakažejo naročnino za 1. in 2. številko. Na vse šole smo poslali frankirane dopisnice s prošnjo, da z obratno pošto pošljejo imena poverjenikov za »Naš rod«. Doslej nismo prejeli niti polovice odgovorov. Vemo, da so ponekod dopisnice izginile. Na takih šolah prosimo, da se poverjeniki javijo po dopisnici. Poštne stroške naj si odtržejo pri nakazilu naročnine. Nekateri poverjeniki niso prečitali dovolj pazno navodil, ki smo jih poslali s prvo številko »Našega roda« na šole, 25 % provizijo nudi uprava samo pri razprodaji knjig, ne pa pri nabiranju naročnikov za »Naš rod«.

—mm **Nagrade poverjenikom »Mladinske matice«.** Ob jubilejnem letu »Našega roda« je razpisala Mladinska matica za svoje najagilnejše poverjenike 13 nagrad. V komisiji za nagradno žrebanje, ki se je določila na učiteljski skupščini, so bili tov. Jože Šušteršič, Franc Hajnšek in Janko Pogačnik. V poštev je prišlo 317 poverjenikov. Izžrebani so bili: poverjenik šole za **Polzelo,** ki prejme 1000 din nagrade; poverjenik šole v **Črnomlju** 500 din; poverjenik šole **Sostro** 500 din. Nagrade po 300 din je odločil žreb poverjenikom šol: **1. Škofja Loka, 2. Nomenj, 3. Ljubljanska pomožna šola, 4. Krka, 5. Dol pri Ljubljanici, 6. Moravče, 7. Vrhnika, 8. Krašnja, 9. Sv. Vid** nad Cerknico in 10. **Hrastnik, deška.** Šole, ki niso še javile imen nagrajenih poverjenikov, prosimo, da to čimprej store, da jim nagrade nakažemo.

Učiteljska tiskarna

—t **Iskreno priporočamo** knjižico ing. Stanka Dimnika: Kako naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi. Cena knjižici 5 din. Pri večjem odjemu 10% popust.

—t **Prešernove in Gregorčičeve** poezije so izšle v minijaturni izdaji. Lični knjižici se dobita pri Učiteljski tiskarni po 20 din komad.

—t **Opozorilo in poprava.** Pavel Flere, Josip Jurančič, Andrej Skulj, Ernest Vranc: Naše knjige III. Po domačih krajih stane 18 din in ne 16 din, kakor je pomotoma navedeno v ceniku Učiteljske tiskarne.

—t **Ali ste naročili** za svojo šolo in zase šolske in pisarniške potrebščine? Naročite pri Učiteljski tiskarni! Svoji k svojim!

—t **Novo šolsko leto prinaša novo delo in skrbi.** Za zgodovinski in zemljepisni pouk vam nujno priporočamo, da si nabavite v knjigarni Učiteljske tiskarne sličice za zgodovinski in zemljepisni pouk. Sebi olajšate delo, šolarjem napravite pouk zanimiv. Serija 30 slik stane din 4,—.

—t **Ročni katalog za 1939./40.** je dotiskan. Kdor si ga še ni naročil, naj stori to takoj.

—t **Učiteljska tiskarna** priporoča cenjenemu učiteljstvu brošuri: Moj razred, I. in II. del. Brošuri je spisal tovariš Miloš Ledinek, izdal pa Pedagoški tisk v Mariboru.

Šolski radio

—r **Torek, 10. oktobra: Naša slovenska glasba,** g. Stanko Prek. Razpored: 1. Vrednost in pomen glasbe. 2. Razvoj slovenske vokalne glasbe od Gallusa, Trubarjevega sodobnika, do danes. 3. Razvoj slovenske instrumentalne glasbe. — **Petek, 13. oktobra: Iz Hrvatskega Zagorja do Fruške gore.** Slike s potovanja. Dialog z glasbenimi vložki, vodi g. Miroslav Luštek. V počitnicah potujeta 2 dijaka po Hrvatski. Štiri slike nam pokažejo sončne in senčne strani potovanja, obenem pa tudi gospodarski socialni in kulturni obraz tega dela hrvatske zemlje.

—r. **V kmetijskem radiu** bo v nedeljo, 8. oktobra, ob 17. uri predavanje: Gospodarska navodila in tržna poročila.

Novosti na knjižnem trgu

Knjiga dr. Praprotnik Sabine: „Zdrav in bolan otrok“ — učiteljev spremljevalec v šoli in med narodom

Zdravi otroci — zdrav narod.

Konec šolskega leta 1938./39. so učiteljice sreza Lendava sklenile ob dvajsetletnici osvoboditve Prekmurja seznaniti vse matere z nego dojenčka in zdravega ter bolnega otroka.

Priredile so v Beltincih tečaj za vse učiteljice in je bil odziv skoro 100 %, saj so bile učiteljice uverjene, da bo tečaj, ki ga je vodila ga. dr. Praprotnik Sabina, spec. za otroške bolezni v Ljubljani, izpopolnil vrzel, katera je marsikateri učiteljici otežkočila uspešno delovanje v svojem šolskem okolišu. Ta tečaj je vzbudil v učiteljicah odličen interes in so sklenile:

1. Poučiti vse matere v srezu o pravilni negi dojenčka.
2. Obdariti iz vsakega šolskega okoliša vsega sreza po 1 mater z vso opremo za dojenčka, t. j. približno 33 mater.
3. Izdati knjižico z vsemi potrebnimi nauki za matere, ki naj bi bila poceni tako, da bi si jo lahko umislila sleherna mati.

Do realizacije poslednje točke je prišlo konec avgusta tega leta, ko je darovala učiteljicam lendavskega sreza tekst za knjigo »Zdrav in bolan otrok« ga. dr. Praprotnikova in z izkupičkom te knjige se nameravajo izvršiti sklepi, iznešeni na tečaju v Beltincih.

Kar se tiče knjige »Zdrav in bolan otrok« same, moramo ugotoviti dejstvo, da Slovenci ne razpolagamo v obilni meri s tovrstno literaturo. Vsebina je izredno posrečeno zbrana in zgoščena, slog preprost — brez učenih izrazov, kar dr. Praprotnikova sama poudarja v svojem uvodu. Knjiga je prvenstveno namenjena preprosti kmečki materi, ki bi ji naj bila svetovalec in hkrati zdravnik, posebno revnim materam in pa onim, ki so oddaljene od zdravniške pomoči. Knjiga bo dobro služila tudi vsakemu inteligentu, ker v njej zaslediš še mnogo gradiva, ki je spričo napredka sodobne medicine potrebno predvsem učitelju, da se seznani z njim.

V knjigi je govora o higieni noseče žene, o ravnanju, prehrani, odstavljanju dojenčka, zobovju, o negi dojenčka, o bolezenskih znakih otroka i. dr. Kratko in jasno so opisani vsi znaki in zdravljenje vseh nalezljivih otroških bolezni. Posebno poglavje je posvečeno tudi negi bolnega otroka, kjer najdeš vse polno praktičnih nasvetov glede prehrane, kopanja in vrst kopeli ter ovitkov, splošno, osvetljene so vse napake, ki se v vsakdanjem življenju tako često opažajo.

Na koncu je podan kratek pregled najnujnejših potrebščin in zdravil domače lekarne, ki si jih bo lahko omislila vsaka kmethiša in šolska lekarna za uporabo v zdravstveni službi med narodom brez posebnih velikih stroškov. — Knjiga zasluži zaradi tega vso pozornost. Idealna in plemenita zamisel učiteljic obmejnega sreza in požrtvovalnost g. dr. Praprotnikove zasluži vsekakor pohvalo. Od strani vsega učiteljstva, pa je pričakovati, da podpre akcijo agilnih tovarišic v polni meri s tem, da razširi knjigo »Zdrav in bolan otrok« med najširše plasti našega preprostega naroda. Posebno pa je želeti, da učiteljstvo samo sega po knjigi in naj nauke uspešno širi med nepoučene matere. Naj ne bo učiteljice — pa tudi ne učitelja, ki ne bi imel v svoji knjižnici priročnik »Zdrav in bolan otrok«, v katerem najdeš vse polno dobrih nasvetov, ki so posebno učiteljstvu na deželi nujno potrebni; da lahko svetuje ob raznih prilikah.

Menim, da bi se na vsaki šoli moral najti tovariš(-ica), ki bi se prostovoljno oglasil, da podpre stremljenja učiteljic lendavskega sreza in bi prevzel skrb za razprodajo vsaj 10 do 20 izvodov, ki bi jih razpečal med starše svojega šolskega okoliša.

Broširan izvod stane 5 din, vezan 15 din. Knjigo je dobiti v vseh knjigarnah. Naročila sprejema tudi tovarišica: Prešeren Štefanka, Beltinci, Prekmurje.

Narodni učitelj

KUPUJTE PRI TVRDKAH,
KI OGLAŠUJEJO
V NAŠEM LISTU

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ
Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun štev. 10.681. Telefon štev. 3413.
Posojila do Din 10.000·— vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvu.

Glavni in odgovorni urednik Vekoslav Mlekuž. — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo odgovarja Metod Kumelj.
Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj). — Vsi v Ljubljani.